

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/144/2017
Identifikačné číslo spisu:	3114220226
Dátum vydania rozhodnutia:	14.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3114220226.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mgr. Ing. A. I., so sídlom v Z., správcu úpadcu Z. Z., IČO: 40497445, so sídlom v J., proti žalovaným 1/ Y.U., bývajúcej v J., 2/ E. F., bývajúcej v J., zastúpenej spoločnosťou AM advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Kamenárska č. 4635/10, IČO: 50786245, 3/ Z. Z., bývajúcemu v J., zastúpenému Advokátskou kanceláriou GOLIÁŠOVÁ GABRIELA, s.r.o. so sídlom v Trenčíne, 1. mája č. 173/11, 4/ Z. D., bývajúcemu v J., o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 20 C 219/2014, o dovolaní žalovaného 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 18. januára 2017 sp. zn. 17 Co 1142/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. júla 2015 č.k. 20 C 219/2014-117 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti: (1) darovacej zmluvy zo 17. augusta 2010 (ďalej len „darovacia zmluva“), uzatvorenej žalovanou 2/ ako daryňou a žalovanou 1/ ako obdarovanou, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti v katastrálnom území U. vedené na liste vlastníctva č. XXXX ako rodinný dom so súpisným č. XXX na parcele č. XXX/X (ďalej len „dom“) a ako pozemok: parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m² a parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m² (ďalej len „pozemok“), ďalej (2) zmluvy o zriadení vecného bremena zo 16. septembra 2010 (ďalej len „zmluva o zriadení vecného bremena I.“), uzatvorenej žalovanou 1/ ako povinnou z vecného bremena a žalovaným 3/ a M. Z. ako oprávnenými z vecného bremena, ktorej predmetom bolo zriadenie vecných bremien zodpovedajúcich právu doživotného užívania domu a pozemku žalovaným 3/ a M. Z., (3) zmluvy o zriadení vecného bremena zo 16. júla 2012 (ďalej len „zmluva o zriadení vecného bremena II.“), uzatvorenej žalovanou 1/ ako povinnou z vecného bremena so žalovaným 4/ ako oprávneným z vecného bremena, ktorej predmetom bolo zriadenie vecného bremena zodpovedajúceho právu doživotného užívania pozemku žalovaným 4/. V rozhodnutí uviedol, že postavenie žalobcu ako správcu konkurznej podstaty je dané priamo zákonom a

umožňuje mu nakladať s majetkom úpadcu tak, aby bol dosiahnutý cieľ konkurzného konania. Predmetné nehnuteľnosti (dom a pozemok) sú zapísané do súpisu majetku úpadcu [§ 76 ods. 1 písm. c/ zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z.z.“)] a podliehajú konkurzu. Vzhľadom na to boli v zmysle § 79 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. zaradené do súpisu osobitnej oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa (Slovenská sporiteľňa, a.s.). Žalobca má preto možnosť dosiahnuť účel konkurzu tým, že po splnení zákonných podmienok speňaží dom a pozemok v konkurze a uspokojí pohľadávky veriteľov úpadcu. Žalobcom požadovaným určením sa situácia nezmení, lebo dom a pozemok by aj tak podliehali konkurzu (záložné práva zaťažujúce tieto nehnuteľnosti by zostali zachované). Na tom nič nemení existencia vecných bremien na dome a pozemku. Žalobca v konaní nepreukázal opodstatnenosť svojej argumentácie, podľa ktorej zriadené vecné bremená znižujú predajnosť domu a pozemku. Jeho tvrdenie, že má naliehavý právny záujem na predmetnej určovacej žalobe, tak zostalo nepodložené. Z uvedeného dôvodu súd žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu [§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) bez meritórneho posúdenia veci. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2017 sp. zn. 17 Co 1142/2015 napadnutý rozsudok zmenil tak, že je neplatná zmluva o zriadení vecného bremena I. a tiež zmluva o zriadení vecného bremena II. Vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Rozhodol tiež o nároku na náhradu trov konania. V odôvodnení, s poukázaním na § 470 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), uviedol, že opodstatnenosť odvolania posudzoval podľa ustanovení právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016. V ďalšom podal vysvetlenie podstaty a účelu § 80 písm. c/ O.s.p. a stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti darovacej zmluvy. Na rozdiel od súdu prvej inštancie ale uzavrel, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena I. a tiež zmluvy o zriadení vecného bremena II. V súvislosti s tým poukázal na to, že súdy už síce posudzovali (ne)platnosť týchto zmlúv (v konaní Okresného súdu Trenčín pod sp. zn. 13 C 78/2013 a v konaní Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 17 Co 737/2014) a určili, že darovacia zmluva je absolútne neplatná (§ 39 Občianskeho zákonníka), pričom v odôvodneniach rozhodnutí konštatovali, že žalovaná 1/ (ako nevlastník) nebola oprávnená zriadiť vecné bremená, touto otázkou sa však zaoberali iba ako otázkou predbežnou v konaní o odporovateľnosť právnych úkonov. Určenie neplatnosti týchto právnych úkonov nebolo súčasťou výrokov uvedených rozhodnutí. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že existencia týchto vecných bremien môže predstavovať reálnu prekážku speňaženia predmetných nehnuteľností v tom zmysle, že môžu viesť k zníženiu dosiahnuteľnej kúpnej ceny v porovnaní so stavom pred ich zriadením. Napadnuté rozhodnutie preto sčasti zmenil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (jeho zmeňujúcim výrokom) podal žalovaný 3/ dovolanie. Nestotožnil sa so záverom odvolacieho súdu, že žalobca preukázal naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení. Odvolací súd pre tento (nesprávny) záver nemal žiadny podklad - vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že existujúce vecné bremená znižujú v danom konkurze potenciál predajnosti domu a pozemkov. Žalobcovi nič nebráni speňažiť tieto nehnuteľnosti. Zaťažené nehnuteľnosti sú priebežne zveľďované a vecné bremená plnia svoju funkciu. Za významné označil žalovaný 3/ to, že o danej veci už bolo právoplatne rozhodnuté, a to v konaní Okresného súdu Trenčín sp. zn. 13 C 78/2013 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 737/2014; jej žaloba bola právoplatne zamietnutá. Podľa presvedčenia žalovaného 3/ teda v danom prípade došlo „k prekážke už rozsúdenej veci“. Dovolateľ z týchto dôvodov žiadal napadnutý rozsudok v jeho zmeňujúcom výroku zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolateľ svojím mimoriadnym opravným prostriedkom napadol obidva zmeňujúce výroky rozsudku odvolacieho súdu, vecne sa ho ale týka len prvý zmeňujúci výrok. Pokiaľ ide o výrok určujúci neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena II., dovolateľ nie je preto subjektívne oprávnený na podanie dovolania. V ďalšom argumentoval tým, že zmluvu o zriadení vecného bremena I. nemohol na strane zriaďujúceho subjektu uzatvoriť ten, kto nebol vlastníkom dotknutej nehnuteľnosti. Vzhľadom na neplatnosť darovacej zmluvy je zrejmé, že neplatná je tiež zmluva

o zriadení vecného bremena I. K dovolateľom namietanej prekážke res iudicata žalobca uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 13 C 78/2013 sa Slovenská sporiteľňa, a.s. domáhala voči Z. Z. určenia neúčinnosti zmluvy o zriadení vecného bremena I. Vzhľadom na to, že predmet uvedeného konania je iný ako predmet konania, ktoré je vedené na tomto súde prvej inštancie pod sp. zn. 20 C 219/2014, „nejde o totožnú vec“, takže námietka prekážky res iudicata je celkom neopodstatnená. Z týchto dôvodov žalobca žiadal dovolanie buď odmietnuť (ako procesne neprípustné), alebo zamietnuť (ako nedôvodné).

5. Žalovaná 1/ k dovolaniu uviedla, že darovacia zmluva a tiež obe zmluvy o zriadení vecných bremien sú platné. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Žalovaná 2/ sa pre účely dovolacieho konania vyjadrila, že od počiatku súhlasila s podanou žalobou a naďalej ju považuje za dôvodnú. Podľa jej názoru je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vecne správne a proti nemu smerujúce dovolanie žalovaného 3/ je nedôvodné. Poukázala na to, že v konaní sp. zn. 13 C 78/2013 Okresného súdu Trenčín bola jednoznačne konštatovaná neplatnosť darovacej zmluvy. Vzhľadom na to sú bezpochyby neplatné tiež následné právne úkony, ktorými ten, kto nemal vlastnícke oprávnenia, zriaďoval vecné bremená. Záver odvolacieho súdu o preukázaní naliehavého právneho záujmu zodpovedá zákonu. Podaná žaloba slúži potrebám praktického života a nerozmnožuje počet sporov. Odvolací súd správne zohľadňoval existujúce vecné bremená ako faktor redukujúci trhovú cenu nehnuteľností. Žalovaný 3/ nedôvodne namieta, že v danom prípade došlo k prekážke res iudicata. V konaní Okresného súdu Trenčín sp. zn. 13 C 78/2013 bola totiž na návrh Slovenskej sporiteľne, a.s. riešená len otázka odporovateľnosti (neúčinnosti, teda nie neplatnosti) zmluvy o zriadení vecného bremena I. V závere svojho vyjadrenia žalovaná 2/ spochybnila prípustnosť podaného dovolania, ktoré - ako uviedla - nevymedzuje zákonu zodpovedajúcim spôsobom dovolací dôvod a nemá predpísané náležitosti. Z týchto dôvodov žiadala dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

7. Žalovaný 4/ na výzvu súdu uviedol, že v dôsledku napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu stratil prístup k svojmu domu, preto je - v procesnom postavení žalobcu - nútený domáhať sa v inom konaní zriadenia vecného bremena podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Úvahy odvolacieho súdu o sťažených podmienkach predaja domu a pozemku v dôsledku existencie vecných bremien označil za nepodložené.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

9. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho

stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 36/2016, 5 Cdo 264/2014, 1 Cdo 334/2013).

11. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno ani po 1. júli 2016 interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

12. Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

13. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

18. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

19. Podľa § 424 CSP môže dovolanie podať iba strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Otázku, či dovolateľ je procesnou stranou uvedenou v § 424 CSP, treba vždy riešiť s prihliadnutím na individuálne okolnosti daného prípadu.

19.1. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 420 a § 421 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (viď tiež R 50/1999). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska ustanovení § 420 a § 421 CSP.

19.2. Zmeňujúce výroky dovolaním napadnutého rozsudku určujú neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena I. a tiež zmluvy o zriadení vecného bremena II. Výrok určujúci neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena I. sa týka (a má negatívny dopad na právne postavenie) žalovaného 3/. Výrok, ktorým bola určená neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena II. (táto zmluva bola uzatvorená žalovanou 1/ ako povinnou z vecného bremena a žalovaným 4/ ako oprávneným z vecného bremena), nemá dopad na právne postavenie žalovaného 3/.

19.3. Žalovaného 3/, ktorý napadnutým výrokom týkajúcim sa zmluvy o zriadení vecného bremena II. nebol na svojich právach (z materiálneho hľadiska) negatívne dotknutý, nemožno preto považovať za subjektívne oprávneného podať v danom prípade dovolanie. Vzhľadom na subjektívnu neprípustnosť podaného dovolania neskúmal dovolací súd, či sa v ňom - vo vzťahu k tomuto výroku - opodstatnene namieta niektorý dovolací dôvod.

20. Vo vzťahu k dovolaním napadnutému výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola určená neplatnosť zmluvy o zriadení vecného bremena I., je žalovaný 3/ subjektívne oprávnený podať dovolanie (§ 424 CSP). Dovolací prieskum preto bolo možné uskutočniť len vo vzťahu k tomuto výroku napadnutého rozsudku.

21. Vychádzajúc z formulácií dovolania a posudzujúc tento mimoriadny opravný prostriedok podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) je zrejmé, že dovolateľ vychádzal z presvedčenia že - pri rozhodovaní o neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena I. - došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. d/ CSP. Skutočnosť, že namietal aj vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku a v ňom vyjadrených právnych záverov, vedie k predpokladu, že zároveň mal v úmysle uplatniť niektorý z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 CSP (ktoré však nekonkretizoval; neuviedol totiž, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP a (podľa obsahu zrejme tiež) z § 421 ods. 1 CSP. Z ustanovení CSP, ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy takéto súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania.

23. Otázka možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle týchto ustanovení CSP bola riešená veľkým senátom občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý v uznesení z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 konštatoval, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.

24. Ústavný súd v uzneseniach sp. zn. II. ÚS 513/2017 a II. ÚS 465/2017 konštatoval, že „rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví najvyšší súd, ak je to v medziach úpravy (porovnaj II. ÚS 398/08)“. Rovnako ústavný súd rešpektuje výklad a aplikáciu ustanovení ... (poznámka: civilného procesného kódexu) ... upravujúcich dovolacie dôvody tak, ako si ich nastaví najvyšší súd.

24.1. Ako zjavne neopodstatnenú odmietol ústavný súd sťažnosť smerujúcu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 42/2017, ktoré vychádzalo zo záverov rozhodnutia veľkého senátu sp. zn. 1 VCdo 2/2017; ústavný súd v bode 21. odmietajúceho uznesenia sp. zn. I. ÚS 380/2017 uviedol, že najvyšší súd dospel k svojim právnym záverom ústavne konformným spôsobom.

24.2. Ústavný súd v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, ktorým takisto odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť smerujúcu proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 55/2017 vychádzajúcemu zo záverov rozhodnutia veľkého senátu sp. zn. 1 VCdo 2/2017, uviedol, že „preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala, že postup najvyššieho súdu by nemal oporu v zákone alebo v judikatúre najvyššieho súdu; v tom istom uznesení dodal, že „právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je vzhľadom na skutkový stav v sťažovateľovej veci v napadnutom uznesení zdôvodnený ústavne udržateľným spôsobom“.

25. Rozhodnutím veľkého senátu sp. zn. 1 VCdo 2/2017, ktoré je dostupné aj na internetovej stránke najvyššieho súdu (www.nsud.sk), sú senáty najvyššieho súdu viazané (§ 48 ods. 3 veta prvá CSP).

26. Vec prejednávajúci trojčlenný senát najvyššieho súdu, riadiac sa právnymi závermi vyjadrenými v označenom rozhodnutí veľkého senátu, skúmal prípustnosť dovolania žalovaného 3/ len podľa ustanovenia § 420 CSP (nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP).

27. Žalovaný 3/ v dovolaní namietol existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. d/ CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

28. Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia vedie v každom štádiu konania bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec, o ktorej už bolo prv právoplatne rozhodnuté. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Z hľadiska totožnosti osôb nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

29. V danom prípade z hľadiska posúdenia opodstatnenosti argumentácie žalovaného 3/ o existencii prekážky veci právoplatne rozsúdenej (*res iudicata*) bolo významné, že v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 13 C 78/2013 v procesnom postavení žalobcu bola Slovenská sporiteľňa, a.s., ktorá v danom prípade (sp. zn. 20 C 219/2014 Okresného súdu Trenčín) nie je ani žalobkyňou, ani žalovanou (totožnosť osôb teda nie je daná). Predmet označeného konania bol v porovnaní s predmetom preskúmaného konania odlišný. V označenom konaní išlo o odporovateľnosť právneho úkonu. Pokiaľ v konaní sp. zn. 13 C 78/2013 Okresného súdu Trenčín sa Slovenská sporiteľňa, a.s. domáhala určenia neúčinnosti (teda nie neplatnosti) zmluvy o zriadení vecného bremena I., ktorú skutkovo a právne

vyvodzovala z toho, že tento úkon ukracuje uspokojenie jej vymáhateľnej pohľadávky, v danom prípade sa žalobca domáhal určenia neplatnosti zmluvy o zriadení vecného bremena I., ktorú vyvodzoval z toho, že ten, kto vecné bremeno zriadil, nebol oprávnený zriadiť toto vecné bremeno (v dôsledku tejto rozdielnosti nie je daná ani totožnosť predmetu). Vzhľadom na to, že v danom spore nešlo o tie isté procesné strany a rovnaký predmet konania, neopodstatnený je názor dovolateľa, že išlo o „tú istú vec“, a že teda prejednávaniu a rozhodnutiu daného sporu bránila prekážka res iudicata.

30. Z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ podal dovolanie sčasti ako neoprávnená osoba a sčasti neopodstatnene (nedôvodne tvrdiac, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. d/ CSP). Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného 3/ odmietol podľa § 447 písm. b/ a c/ CSP.

31. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.